

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี)
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**Evaluation For Bachelor of education Program in teaching english (5years)
(Revised curriculum B.E. 2556), Faculty of education,
mahamakut Buddhist University**

ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง, บรรจบ โชติชัย,

กิตติพัฒน์ ทาวงศ์ษา, พลภัทร อภัยโส และ ยชुरเวท หงส์สิริ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

**Pradit Srinonyang, Banchob Chotchai,
Kittiphat Thawongsa, Phollaphat Aphaiso and Yachurawate Hongsiri**
Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail : pradit.sri@mbu.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ตามกรอบ CIPP Model โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 บัณฑิต อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) รายละเอียดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) (2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ต่อหลักสูตร (3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตใหม่ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรและการจัดการห้องเรียนของนักศึกษา (5) แบบประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรต่อการบริหารจัดการหลักสูตร และ (6) แบบประเมินหลักสูตรตามกรอบ CIPP Model สถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านบริบท นักศึกษาและบัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) (2) ด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) (3) ด้านกระบวนการ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายและบัณฑิตใหม่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และ (4) ด้านผลผลิต นักศึกษามีความพึงพอใจด้านผลผลิต เรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาที่ได้รับ

การพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; ศึกษาศาสตร์บัณฑิต; สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ; มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstracts

The objective of the research was to evaluate the Bachelor of Education Program in Teaching English (5 Years) (Revised Curriculum B.E. 2556), Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University, classified by the compatibility with four CIPP indicators. The research was conducted under the mixed methodology. The data were collected from the fifth-year students in the academic year of 2562, undergraduate students, program lecturers and undergraduate users. The instruments of the research were comprised of (1) TQF2 or the curriculum of the Bachelor of Education Program in Teaching English (5 Years) (Revised Curriculum B.E. 2556), (2) Program Satisfaction Survey of Existing Students and Undergraduates, (3) Satisfaction Survey of Undergraduate Users, (4) Student/Undergraduate Satisfaction with Curriculum and Complaint Management, (5) Lecturer Satisfaction with Curriculum Management, and (6) CIPP-based Curriculum Assessment. The statistics used for data analysis were comprised of frequency, percentage, mean, standard deviation and the content analysis.

The findings of the research were as follows: (1) From the CIPP-based assessment outcome, in terms of the Curriculum Context, the satisfaction of students and undergraduates was found to be at a high level ($\bar{X} = 3.95$). (2) In terms of the Curriculum Input, the satisfaction of the students was found to be at a high level ($\bar{X} = 3.94$). (3) In terms of the Curriculum Process, the satisfaction of the lecturers with curriculum management was found to overall at a high level ($\bar{X} = 3.93$) whereas the satisfaction of existing students and undergraduates with curriculum quality was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 4.45$). (4) In terms of the Curriculum Product, the satisfaction of students on characteristics of developed students was found to be overall at a high level ($\bar{X} = 3.96$); the satisfaction of undergraduate users with TQF-based undergraduate quality was also found to be at a high level ($\bar{X} = 3.96$)

Keywords: Curriculum Evaluation; Faculty of Education; English Teaching; Mahamakut Buddhist University

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศใด ๆ ก็ตามย่อมไม่สำเร็จลุล่วงตามที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา (นิรมล ศตวุฒิ และคณะ, 2543: 1) เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดหรือกรอบแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539: 252) หลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนในทุก

ระดับการศึกษาเพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่ทำให้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ และการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรที่มีคุณภาพ กล่าวคือ มีความชัดเจนเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับบริบทของการนำไปใช้ (วรพรรณี เผ่าทองสุข และคณะ, 2553: 11) อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรเป็นกรอบหรือแนวทางที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ (นพมณี เชื้อวชิรินทร์ และคณะ, 2558: 77 - 91) และในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรนั้นก็มักมีกระบวนการที่หลากหลายซับซ้อน แต่โดยสรุปแล้วจะต้องมีการวางแผน การออกแบบหรือการร่างตามองค์ประกอบของหลักสูตรนั้น ๆ เมื่อได้หลักสูตรมาแล้วก็นำไปใช้ ซึ่งผู้สอนถือว่ามิบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ และกระบวนการที่ถือว่ามีความสำคัญไม่แพ้กระบวนการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรก็คือ การประเมินหลักสูตร เพราะถือว่าเป็นขั้นตอนที่จะบอกได้ว่า หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยแค่ไหน (นิรมล ศตวุฒิ และคณะ, 2543: 5 - 7)

สำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตป้อนให้กับประเทศอย่างสถาบันอุดมศึกษานั้น ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหลักที่นำเอาหลักสูตรไปใช้ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีคุณภาพ ... ทุกหลักสูตรกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537: 217) และกระบวนการหนึ่งที่จะได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพนั้นคือการประเมินหลักสูตร ซึ่งตามหลักของการประกันคุณภาพการศึกษาแล้วหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการด้านวิชาการและวิชาชีพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อวิชาชีพและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 7 - 8) การประเมินหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปีและมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558: 35)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้จัดเปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) โดยปรับปรุงมาจากหลักสูตรเดิม คือ หลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจัดการเรียนการสอน ณ วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอเมือง จังหวัดเลย วิทยาเขตร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และมหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยในพระสังฆราชูปถัมภ์ อำเภอปทุมธานี จังหวัดนครราชสีมา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556: 1 - 6) และใช้หลักสูตรนี้รับนักศึกษาต่อเนื่องมาจนถึงปีการศึกษา 2558 ซึ่งถือว่าเป็นรุ่นสุดท้ายของหลักสูตรนี้ จากนั้นหลักสูตรก็ได้มีการปรับปรุงใหม่เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) โดยในปีการศึกษา 2562 นักศึกษารุ่นสุดท้ายของหลักสูตรดังกล่าวได้ออก

ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจนสำเร็จเป็นที่เรียบร้อย และเป็นที่มาให้มีการประเมินหลักสูตรนี้เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปใช้จริง

จากการพิจารณาถึงแนวคิดและหลักการในการประเมินหลักสูตรของนักวิชาการพบว่ามีอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบ โดยในการวิจัยนี้คณะผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2007: 334 – 336) ที่สามารถประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมมากที่สุด โดยมุ่งประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร 4 ส่วน คือ สภาพแวดล้อม (Context Evaluation - C) ปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation- I) กระบวนการ (Process Evaluation - P) และผลลัพธ์ (Product Evaluation - P) ต่อมาภายหลังได้มีการขยายแนวคิดโดยมีการศึกษาถึงผลกระทบ (Impact) ซึ่งเป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิดผลจากการขยายแนวคิด โดยพิจารณาควบคู่ไปพร้อม ๆ กับตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของหลักสูตร (Key Performance Indicators - KPI) และตัวบ่งชี้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Qualifications Framework for Higher Education: TQF) และตัวบ่งชี้ของกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) โดยหวังว่าผลการประเมินนี้จะเป็ประโยชน์สำหรับพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนา และเป็นที่ยอมรับในสังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ตามกรอบ CIPP Model

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและประเมินเชิงผสมผสาน (mixed-method research and evaluation) โดยใช้แนวคิดการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรตามรูปแบบ CIPP Model ร่วมกับตัวบ่งชี้การดำเนินงานของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ตัวบ่งชี้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Qualifications Framework for Higher Education: TQF) และตัวบ่งชี้ของกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กรอบการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตร ควบคู่ไปกับการพิจารณาความสอดคล้องตามตัวบ่งชี้การดำเนินงานของหลักสูตร ตัวบ่งชี้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และตัวบ่งชี้ของกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (IQA)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

2.1.1 นักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 51 รูป/คน

2.1.2 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว 2 รุ่น จำนวน 84 รูป/คน

2.1.3 อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 15 รูป/คน

2.1.4 ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารหน่วยงานสถานศึกษา ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วทำงานอยู่ จำนวน 72 รูป/คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2.1 นักศึกษาปัจจุบันในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จาก 3 สถาบัน สถาบันละ 3 รูป/คน รวมจำนวน 9 รูป/คน

2.2.2 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วและกำลังทำงานในสถานศึกษา/องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 6 รูป/คน

2.2.3 อาจารย์ผู้ร่วมสอน/อาจารย์พิเศษ จำนวน 6 รูป/คน

2.2.4 ผู้บริหารหน่วยงานสถานศึกษา/องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้ไปปฏิบัติงาน จำนวน 72 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วนเพื่อใช้สำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามทั้งหมดได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามที่ใช้ในงานประกันคุณภาพการศึกษาพัฒนาโดยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3.1.2 แบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อตรวจสอบกระบวนการทำงานและเอกสารเชิงประจักษ์ตามกรอบ KPI TQF และ IQA

3.2 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

3.2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

3.2.3 การตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

4. ขั้นตอนวิธีการในการเก็บข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยและประเมินแบบผสมผสาน จึงต้องมีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน ดังรายละเอียดดังนี้

4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1.1 ส่งแบบสอบถามที่จัดทำให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ถึงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้ร่วมสอน อาจารย์พิเศษ และผู้ใช้บัณฑิตผ่านช่องทางสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งแบบส่วนตัวและแบบกลุ่ม

4.1.2 ใช้แบบตรวจสอบรายการเพื่อเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ในบางตัวบ่งชี้ตามกรอบการประเมินของการประกันคุณภาพภายใน และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรแห่งชาติระดับอุดมศึกษา

4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.2.1 การสัมภาษณ์แบบกึ่ง (Semi-structured interview)

4.2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

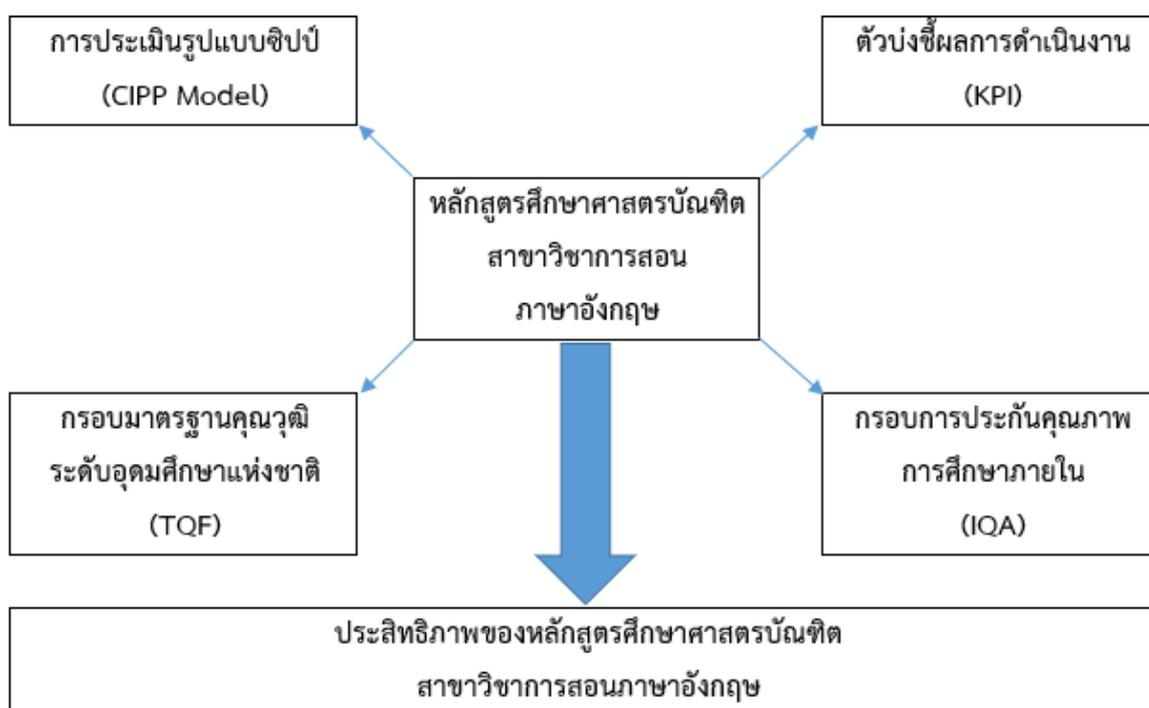
4.2.2 การตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสาร (Involved document analysis) เก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และการนับจากการตรวจสอบตามรายการ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินแบบผสมผสาน (mixed method evaluation) เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (B.Ed. in Teaching English) โดยใช้แนวคิดการประเมินรูปแบบซิปป์ (CIPP Model) ร่วมกับการประเมินความสอดคล้องตามตัวบ่งชี้การดำเนินงานของหลักสูตรตามที่ระบุไว้ใน มคอ.2 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2556: 115) (KPI) ตัวบ่งชี้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และตัวบ่งชี้ของกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (IQA) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ตามแนวคิด CIPP Model มีดังนี้

1. บริบทของหลักสูตร (Context) - ประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาด้านบริบทของหลักสูตร ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) แผนการจัดการศึกษา 3) ความทันสมัยของหลักสูตร และ 4) เนื้อหา รายวิชา มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.009) โดยนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรว่า หน่วยการเรียนรู้มีมากเกินไป คือ ไม่น้อยกว่า 198 หน่วยกิต ควรเพิ่มรายวิชาเลือก

ให้มีความหลากหลาย และควรให้นักศึกษาสามารถเลือกรายวิชาเลือกได้อย่างอิสระ การจัดรายวิชาเกี่ยวกับวิชาครูไม่สอดคล้องกัน ในส่วนของอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า เนื้อหารายวิชาบางรายวิชามีขอบข่ายกว้างเกินไป ทำให้สอนไม่ครบตามเนื้อหาที่กำหนด ควรมีการแยกออกมาเป็นรายวิชาต่างหาก ไม่ควรนำมารวมเป็นรายวิชาเดียวกัน

2. ปัจจัยนำเข้า (Input) - ประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า ครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้ (1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ (2) นักศึกษาและกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา และ (3) อาจารย์ผู้สอน มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.01) ปรากฏผลตามที่แสดงในตารางที่ 4.49 โดยนักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัจจัยนำเข้าว่า ด้านอาคารสถานที่ เนื่องจากในบริเวณเดียวกันมีโรงเรียนศรีจันทร์วิทยาและโรงเรียนการกุศลหลวงปู่ศรีจันทร์ วัฒนโก ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการใช้เสียงค่อนข้างมาก รวมถึงเสียงรถยนต์ที่วิ่งผ่านบริเวณมหาวิทยาลัย แต่ก็ไม่สามารถปิดกั้นเส้นทางได้เพราะเป็นเส้นทางสัญจรเข้าหมู่บ้าน ส่วนอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้มีความเพียงพอ รองรับความต้องการใช้งานของนักศึกษาได้ ห้องสมุดก็มีความพร้อมในการให้บริการ มีการสั่งหนังสือและตำราเรียนเป็นประจำทุกปีตามความต้องการของอาจารย์ผู้สอน รวมถึงมีการขยายสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตรองรับการสืบค้นข้อมูลของนักศึกษาจำนวนมาก ส่วนอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษต่ำ อาจารย์ผู้สอนในทุกรายวิชาภาษาอังกฤษจึงต้องใช้เวลาในการปรับความรู้พื้นฐานเป็นระยะเวลาานาน ส่งผลกระทบต่อรายวิชาที่ต้องใช้ทักษะภาษาอังกฤษระดับสูง

3. กระบวนการ (Process) - อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร 2) คุณภาพการบริหารหลักสูตร และ 3) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนการสอน มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.051) อาจารย์ผู้สอนได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

(1) ปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการพึ่งพาตนเอง ใฝ่เรียนรู้ รู้จักค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ช่วยเหลือกันและกันในการเรียน และสามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอน ส่วนนักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการด้านการเรียนการสอน และบริหารหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1) การจัดสอนเสริมให้แก่นักศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง อบอุ่น และเอาใจใส่ต่อนักศึกษาในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้

2) การจัดกิจกรรมเสริมให้แก่นักศึกษา โดยอาจารย์พยายามนำผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เข้ามาถ่ายทอดเทคนิคที่เป็นประโยชน์เพื่อให้นักศึกษามีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย

3) นักศึกษาชอบอาจารย์ที่สอนอย่างจริงจัง ให้ความช่วยเหลือและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเอง

4. ผลผลิต (Product) - นักศึกษามีความคิดเห็นหรือมีความพึงพอใจด้านผลผลิต เรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนา โดยรวม มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.008) และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยรวม มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.008) บัณฑิตมีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรหลังสำเร็จการศึกษา ดังนี้

1) รายวิชาที่เรียนมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริง

2) นักศึกษาที่ได้ทำงานด้านการศึกษาด้านการเรียนการสอน พบว่า รายวิชาที่ได้เรียนมานั้นมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา และทักษะที่ได้รับการพัฒนาและฝึกฝนมานั้น สามารถช่วยให้นักศึกษามีสมรรถนะของความเป็นครูสูงขึ้น และ

3) ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าการศึกษานี้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่เน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม นักศึกษาปัจจุบัน (ชั้นปีที่ 5) มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ดังนี้

1) สิ่งที่ได้เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

2) ได้เรียนรู้ทั้งความรู้ทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา รวมทั้งยังได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำทุกปีการศึกษา และ

3) อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความรู้ มีประสบการณ์ และมีความเป็นกันเองในการถ่ายทอดความรู้และการให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกรอบอุ้ม เกิดความรักในสถาบัน และมีความภาคภูมิใจที่ได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนต่างมีความเห็นว่า

1) บัณฑิตมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีความสามารถมากขึ้น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการสอนภาษาอังกฤษ

2) บัณฑิตมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตัวเองสูง และมีความเป็นกันเองและมีความสนิทสนมกับอาจารย์ผู้สอน

3) บัณฑิตมีความสามารถด้านการสอนหรือการถ่ายทอดสูงขึ้น

4) บัณฑิตมีพฤติกรรมที่ดีและมีวุฒิภาวะสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

หลักสูตรได้พิจารณาเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยพิจารณาจากประเด็นความสอดคล้องกับประสิทธิภาพของหลักสูตรตามรูปแบบ CIPP Model ดังต่อไปนี้

1. บริบทของหลักสูตร (Context)

ประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาด้านบริบทของหลักสูตร ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) แผนการจัดการศึกษา 3) ความทันสมัยของหลักสูตร และ 4) เนื้อหารายวิชา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.009) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา ดาวเรือง (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง

“การประเมินหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ แขนงวิชาธุรกิจการบิน โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP) ของสตีเฟิลปีม โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบินและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด งานวิจัยของ นพมณี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ (2558: 77-91) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” โดยผลวิจัยในภาพรวม พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.19) และในด้านบริบท มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.09) และงานวิจัยของ ธนวัฒน์ บุตรทองทิพย์ และคณะ (2560: 999 - 1006) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555” โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และควรปรับปรุงการจัดรายวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน และงานวิจัยของ วชิระ วิชชวรนนท์ และภัทรรณไชยภักดิ์ (2560: 39 - 51) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร” โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่า ด้านบริบทความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและมีข้อเสนอแนะในเรื่องของการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้วิชาเฉพาะด้านในการกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดค้นหาข้อเท็จจริงทำความเข้าใจและการประเมินข้อมูลสารสนเทศ ขณะที่อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร ด้านคุณภาพการบริหารหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนการสอน ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.051) และมีความพึงพอใจต่อกระบวนการการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยรวม ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.69) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูวิทย์ กมฺุทภักไชย (2561: 25-36) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร” โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรจากความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

2. ปัจจัยนำเข้า (Input)

ประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า ครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้

2) นักศึกษาและกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา และ

3) อาจารย์ผู้สอน มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.01) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา ดาวเรือง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ แขนงวิชาธุรกิจการบิน โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP) ของสต๊อฟเฟิลบีม โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า คุณสมบัติผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนคุณสมบัติอาจารย์ และทรัพยากรสนับสนุน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบินมีความคิดเห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์นิเทศการศึกษามีความคิดเห็นว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ อาจารย์นิเทศการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบิน มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม งานวิจัยของ นพมณี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ (2558:77-91) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” โดยผลวิจัยในภาพรวม พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.16) งานวิจัยของ วชิระ วิชชารักษ์ และภัทรวรรณ ไชยภักดิ์ (2560: 39 - 51) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร” โดยผลการวิจัยสรุปว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและมีข้อเสนอแนะจากนักศึกษาในเรื่องจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำสาขาวิชาน้อย จำนวนของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์และห้องปฏิบัติการที่มีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ประจำเรื่องการกำหนดรายวิชาบางรายวิชาเห็นว่ามี การนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย รวมไปถึงจำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้หนังสือหรือแหล่งของคณะยังมีไม่เพียงพอ

3. กระบวนการ (Process)

อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร 2) คุณภาพการบริหารหลักสูตร และ 3) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนการสอน มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.051) โดยอาจารย์ผู้สอนได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

(1) ปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการพึ่งพาตนเอง ใฝ่เรียนรู้ รู้จักค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ช่วยเหลือกันและกันในการเรียน และสามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ

(2) ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอน และในส่วนของนักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการด้านการเรียนการสอน และบริหารหลักสูตรดังต่อไปนี้ (1) การจัดสอนเสริมให้แก่ นักศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง อ่อนน้อม และเอาใจใส่ต่อนักศึกษาในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้ (2) การจัดกิจกรรมเสริมให้แก่ นักศึกษา โดยอาจารย์พยายามนำผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เข้ามาถ่ายทอดเทคนิคที่เป็นประโยชน์เพื่อให้นักศึกษามีเทคนิคการ

สอนที่หลากหลาย (3) นักศึกษาชอบอาจารย์ที่สอนอย่างจริงจัง ให้ความช่วยเหลือและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเอง และผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายและบัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตรโดยภาพรวมมีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .645) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา ดาวเรือง (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ แขนงวิชาธุรกิจการบิน โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP) ของสตีฟเฟิลปิม โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่า ด้านกระบวนการ นักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ นพมณี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ (2558:77-91) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” โดยผลวิจัย พบว่า ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.33) งานวิจัยของ ชูวิทย์ กมฺุทธวิไชย (2561: 25-36) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร” โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรจากความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านกระบวนการ (Process) มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านข้อร้องเรียนและระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ

4. ผลผลิต (Output)

นักศึกษามีความคิดเห็นหรือมีความพึงพอใจด้านผลผลิต เรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนา โดยรวม มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.008) และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยรวม มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.008) ขณะที่บัณฑิตมีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรหลังสำเร็จการศึกษา ดังนี้ 1) รายวิชาที่เรียนมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริง 2) นักศึกษาที่ได้ทำงานด้านการศึกษา ด้านการเรียนการสอน พบว่า รายวิชาที่ได้เรียนมานั้นมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา และทักษะที่ได้รับการพัฒนาและฝึกฝนมานั้น สามารถช่วยให้นักศึกษามีสมรรถนะของความเป็นครูสูงขึ้น และ 3) ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าการศึกษาที่นี่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่เน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม ส่วนนักศึกษาปัจจุบัน (ชั้นปีที่ 5) มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ดังนี้ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี 2) ได้เรียนรู้ทั้งความรู้ทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา รวมทั้งยังได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำทุกปีการศึกษา และ 3) อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความรู้ มีประสบการณ์ และมีความเป็นกันเองในการถ่ายทอดความรู้และการให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความรักใน

สถาบัน และมีความภาคภูมิใจที่ได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ด้านอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนต่างมีความเห็นว่า 1) บัณฑิตมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีความสามารถมากขึ้น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการสอนภาษาอังกฤษ 2) บัณฑิตมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตัวเองสูง และมีความเป็นกันเองและมีความสนิทสนมกับอาจารย์ผู้สอน 3) บัณฑิตมีความสามารถด้านการสอนหรือการถ่ายทอดสูงขึ้นไป 4) บัณฑิตมีพฤติกรรมที่ดีและมีวุฒิภาวะสูงขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา ดาวเรือง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ แขนงวิชาธุรกิจการบิน โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต” โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีพีพี (CIPP) ของสต๊อฟเฟิลปีม โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่า ด้านประสิทธิผลของหลักสูตร บัณฑิต อาจารย์นิเทศการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าบัณฑิตมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ นพมณี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ (2558: 77-91) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” โดยผลวิจัยในภาพรวม พบว่า ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.83$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรในปีที่ 7 ของการใช้หลักสูตร จึงควรมีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของทิศทางของการพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

1.2 ควรมีการสอบถามความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียกับหลักสูตรอย่างครอบคลุม โดยเฉพาะผู้ใช้ นักศึกษาปัจจุบัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่นักศึกษาชั้นปีที่ 5 เข้าไปปฏิบัติการสอน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แนวคิดและมุมมองที่กว้างขวางและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตร

2.1 สิ่งที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง คือ การจัดการศึกษาให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การเรียงลำดับรายวิชา ที่สอนให้สอดคล้องต่อเนื่องกัน เพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.2 การพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ ควรมีการสอบวัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษก่อนเข้าเรียน ซึ่งหากไม่ผ่านเกณฑ์ที่ต้องการ ทางหลักสูตรควรจัดสอนเสริมภาษาอังกฤษแก่นักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยไม่ได้มีการนับหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ใน มคอ.2

2.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน การจัดอาจารย์ผู้สอนหลายคนในรายวิชาเดียวกัน ควรกำหนดให้อาจารย์แต่ละท่านแบ่งเนื้อหาที่จะสอนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้มีการสอนซ้ำ และเพื่อให้เนื้อหาของรายวิชามีความต่อเนื่อง น่าสนใจ

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร

3.1 ควรมีการปรับเนื้อหาหลักสูตรและบางรายวิชาให้ทันสมัย

3.2 ควรเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยอาจจะบรรจุไว้เป็นรายวิชาหนึ่งหรืออาจบรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาที่เกี่ยวกับหลักสูตรหรือการจัดการเรียนรู้

3.3 ควรมีการเพิ่มรายวิชาใหม่ ๆ ให้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ และมีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพของนักศึกษาในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2556). *หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556)*. นครปฐม: ภาควิชาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สายส่งสุขภาพใจ.
- ชูวิทย์ กมฺุทธภิไชย. (2561). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 3 (5), 25-36.
- ธนวัฒน์ บุตรทองทิม และคณะ. (2560). *การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555*. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2560. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพมณี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ. (2558). การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 26 (3), 77-91
- นิรมล ศตวุฒิ และคณะ (2543). *หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป Curriculum and Methods of Teaching (CU203)* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มีนา ดาวเรือง. (2553). *การประเมินหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ แขนงวิชาธุรกิจการบิน โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. ปรินญาณิพนธ์

วท.ม. สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วชิระ วิชชวรนนท์ และภัทวรรณ ไชยภักดิ์. (2560). การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 23 (3), 39 – 51.

วรพรรณี เผ่าทองสุข และคณะ (2553). *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยา อุตสาหกรรม พ.ศ. 2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาฉบับปีการศึกษา 2557*. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.

Stufflebeam and Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. San Francisco, CA: John Wiley and Son, Inc.